

Hector Estrup, Niels Rosenkrantz. Men i dem alle savnes ganske historisk Perspektiv. Personen ses ikke i Sammenhæng med sin Tid — det har Pladsen ikke tilladt.

Det Omraade, hvor man særlig har sat Kræfterne ind, er Bygningshistorien. »Afgjort Vægt er der lagt paa Bygningernes Historie«, hedder det med Rette i Fortalernes Program for Værket. Det falder ogsaa den ikke-sagkyndige i Øjnene, at der her maa være ydet noget af selvstændig Værdi, adskilligt af Interesse, som der næppe findes trykte Oplysninger om andre Steder. Man læse f. Eks. Chr. Axel Jensens Stykker om Dragsholm og Gjorslev, der for Resten slet ikke holder sig alene til Arkitekturen. En Sagkyndig paa Bygningshistoriens Omraade vil forhaabentlig engang komme til at bedømme Værket som Helhed. Det har selvfølgelig Krav paa at blive bedømt ud fra det Synspunkt, hvorefter Redaktionen har bestemt dets Hovedopgave.

Hans Jensen

Det er ingen ringe Forøgelse af vor Lokalhistorie, N. P. Nielsens Bog om *Det gamle Højelse*. Der begyndes med en kort Oversigt over den forhistoriske Tid; derpaa følger bl. a. en udførlig Skildring af Kirken, dens Bygningshistorie og af dens bekendte Kalkmalerier. Derpaa gaar Forf. over til gennem en Række Kapitler at skildre Jordbesiddelsesforholdene gennem Tiderne. Disse Afsnit er bygget paa en god Udnyttelse af foreliggende Kilder, og maa vist betegnes som Bogens bedste. I »under Stavnsbaandets Aag« gives lokale Bidrag til Belysning af de Højelse Bønders Forhold i deres værste Fornedrelsestid. Af det gamle Oldermænds laug, af Gilder og Folkeforlystelser paa Egnen, af Inventar i Hus og Gaard, af Husdyrhold, derunder Kvægpestens Rasen i Højelse — af alt dette gives gode Skildringer. Efter disse landbohistoriske følger personalhistoriske Afsnit om Præster og Skolelærere. Mod Bogens Slutning vender Forf. tilbage til Landboforholdene i Kapitler: »Fra de store Landboreformers Tid«; der gøres Rede for den gamle Bymark med dens typiske tre Vange ledsaget af Kort fra før Udskiftningen. Ogsaa »Slaget ved Køge« omtales; i dette Slag deltog ingen fra Højelse! Bygningshistorisk Interesse har Forf.s Paavisning af, at den nu saa velkendte firlængede Bondegaard i Højelse synes at være af ny Dato og egentlig først er kommen frem efter Aar 1800. I det hele er der samlet et ikke ringe lokalhistorisk Stof; men Disposition og Ordningen kunde nok have været bedre og mere overskuelig.

Henrik Pedersen.